

Úplné znění

zákona č. 44/1988 Sb.,

o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 541/1991 Sb., zákonem č. 10/1993 Sb., zákonem č. 168/1993 Sb., zákonem č. 132/2000 Sb., zákonem č. 258/2000 Sb., zákonem č. 366/2000 Sb., zákonem č. 315/2001 Sb., zákonem č. 61/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 150/2003 Sb., zákonem č. 3/2005 Sb., zákonem č. 386/2005 Sb., zákonem č. 186/2006 Sb., zákonem č. 313/2006 Sb., zákonem č. 296/2007 Sb., zákonem č. 157/2009 Sb., zákonem č. 227/2009 Sb. a zákonem č. 281/2009 Sb.

Z Á K O N

o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon)

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Č Á S T P R V N Í Z Á K L A D N Í U S T A N O V E N Í

§ 1

Úvodní ustanovení

Účelem tohoto zákona je stanovit zásady ochrany a hospodárného využívání nerostného bohatství, zejména při vyhledávání a průzkumu, otvírce, přípravě a dobývání ložisek nerostů, úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i bezpečnosti provozu a ochrany životního prostředí při těchto činnostech.

§ 2

Nerosty

(1) Za nerosty se podle tohoto zákona považují tuhé, kapalné a plynné části zemské kůry.

(2) Za nerosty se podle tohoto zákona nepovažují

- a) vody s výjimkou mineralizovaných vod, z nichž se mohou průmyslově získávat vyhrazené nerosty,
- b) přírodní léčivé vody a přírodní stolní minerální vody, i když se z nich mohou průmyslově získávat vyhrazené nerosty, dále léčivá bahna a ostatní produkty přírodních léčivých zdrojů,
- c) rašelina,
- d) bahno, písek, štěrk a valouny v korytech vodních toků, pokud neobsahují vyhrazené nerosty v dobyvatelném množství,
- e) kulturní vrstva půdy, která je vegetačním prostředím rostlinstva.

§ 3

Rozdělení nerostů na vyhrazené a nevyhrazené

- (1) Vyhrazené nerosty jsou
- a) radioaktivní nerosty,
 - b) všechny druhy ropy a hořlavého zemního plynu (uhlovodíky), všechny druhy uhlí a bituminosní horniny,
 - c) nerosty, z nichž je možno průmyslově vyrábět kovy,
 - d) magnezit,
 - e) nerosty, z nichž je možno průmyslově vyrábět fosfor, síru a fluór nebo jejich sloučeniny,
 - f) kamenná sůl, draselné, borové, bromové a jodové soli,
 - g) tuha, baryt, azbest, slída, mastek, diatomit, sklářský a slévárenský písek, minerální barviva, bentonit,
 - h) nerosty, z nichž je možno průmyslově vyrábět prvky vzácných zemin a prvky s vlastnostmi polovodičů,
 - i) granit, granodiorit, diorit, gabro, diabas, hadec, dolomit a vápenec, pokud jsou blokově dobytelné a lešitelné, a travertin,
 - j) technicky využitelné krystaly nerostů a drahé kameny,
 - k) hallozyt, kaolin, keramické a žáruvzdorné jíly a jílovce, sádrovec, anhydrit, živce, perlit a zeolit,
 - l) křemen, křemenec, vápenec, dolomit, slín, čedič, znělec, trachyt, pokud tyto nerosty jsou vhodné k chemicko-technologickému zpracování nebo zpracování tavením,
 - m) mineralizované vody, z nichž se mohou průmyslově získávat vyhrazené nerosty,
 - n) technicky využitelné přírodní plyny, pokud nepatří mezi plyny uvedené pod písmenem b).

(2) Ostatní nerosty jsou nerosty nevyhrazené.

(3) V pochybnostech, zda některý nerost je nerostem vyhrazeným nebo nevyhrazeným, rozhodne Ministerstvo průmyslu a obchodu v dohodě s ministerstvem životního prostředí České republiky.

§ 4

Ložisko nerostů

Ložiskem nerostů podle tohoto zákona (dále jen „ložisko“) je přírodní nahromadění nerostů, jakož i základka v hlubinném dole, opuštěný odval, výsypka nebo odkaliště, které vznikly hornickou činností¹⁾ a obsahují nerosty.

¹⁾ § 2 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění zákona ČNR č. 542/1991 Sb.

§ 5

Nerostné bohatství

(1) Nerostné bohatství podle tohoto zákona tvoří ložiska vyhrazených nerostů (dále jen „výhradní ložiska“).

(2) Nerostné bohatství na území České republiky je ve vlastnictví České republiky.

§ 5a

Organizace

Právnícké a fyzické osoby, které v rámci podnikatelské činnosti²⁾ při splnění podmínek stanovených právními předpisy vykonávají vyhledávání, průzkum nebo dobývání výhradních ložisek nebo jinou hornickou činnost, se považují za organizace podle tohoto zákona.

§ 6

Výhradní ložisko

(1) Zjistí-li se vyhrazený nerost v množství a jakosti, které umožňují důvodně očekávat jeho nahromadění, vydá Ministerstvo životního prostředí osvědčení o výhradním ložisku.

(2) Osvědčení o výhradním ložisku zašle Ministerstvo životního prostředí Ministerstvu průmyslu a obchodu, krajskému úřadu, obvodnímu báňskému úřadu, orgánu územního plánování, stavebnímu úřadu a organizaci, pro níž bylo provedeno vyhledávání nebo průzkum výhradního ložiska.³⁾

§ 7

Ložisko nevyhrazených nerostů

Ložisko nevyhrazeného nerostu je součástí pozemku.

Č Á S T D R U H Á

POVINNOSTI ORGANIZACE PŘI VYUŽÍVÁNÍ VÝHRADNÍHO LOŽISKA

§ 8

Jestliže nebude výhradní ložisko po ukončení vyhledávání a průzkumu dobýváno, zabezpečí jeho ochranu a evidenci právnícká osoba, kterou tím pověří Ministerstvo životního prostředí (§ 17 odst. 2).

²⁾ Např. zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), zákon č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon ČNR č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu, ve znění zákona ČNR č. 543/1991 Sb.

§ 10

(1) Organizace je povinna

- a) navrhnout stanovení, změnu, popřípadě zrušení chráněného ložiskového území,
- b) vést důlně měřickou a geologickou dokumentaci,
- c) evidovat stav zásob výhradního ložiska a jeho změny,
- d) řešit včas střety zájmů při stanovení dobývacího prostoru a při plánované otvírce, přípravě a dobývání výhradního ložiska především s cílem omezit nepříznivé vlivy na životní prostředí,
- e) navrhnout stanovení, změnu, popřípadě zrušení dobývacího prostoru,
- f) evidovat výrubnost a znečištění při dobývání výhradního ložiska a dosahované výsledky při úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním,
- g) pečovat o ochranu výhradního ložiska,
- h) plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem a jinými obecně závaznými právními předpisy.

(2) Povinnosti v odstavci 1 písm. a) až c) a písm. g) u ložisek s nestanoveným dobývacím prostorem zajišťuje také Česká geologická služba.^{3a)}

Č Á S T T Ř E T Í
LOŽISKOVÝ PRŮZKUM
A HOSPODAŘENÍ SE ZÁSOBAMI VÝHRADNÍCH LOŽISEK

§ 11

Vyhledávání a průzkum výhradních ložisek

(1) Vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů je možné provádět pouze na průzkumném území, které je stanoveno podle zvláštních právních předpisů.³⁾

(2) Při vyhledávání a průzkumu výhradních ložisek jsou organizace povinny z hlediska ochrany a racionálního využití nerostného bohatství

- a) ověřovat výhradní ložisko tak, aby se zjistily a vyhodnotily všechny využitelné nerosty ložiska a jejich užitkové složky,
- b) ověřovat vývoj a úložní poměry výhradního ložiska tak, aby se výstavba dolů a lomů, otvírka, příprava a dobývání výhradního ložiska mohly projektovat a

^{3a)} § 17 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění zákona č. 543/1991 Sb. a zákona 366/2000 Sb.

uskutečňovat podle zásad báňské technologie a aby se zabezpečilo racionální využití zásob výhradního ložiska,

- c) používat takové metody a postupy, aby nedošlo k znemožnění nebo ztížení využití výhradního ložiska nebo jeho části a k neodůvodněným ztrátám zásob výhradního ložiska,
- d) zjistit skutečnosti potřebné k posouzení možných vlivů využívání výhradního ložiska na jiná ložiska, vody a jiné přírodní zdroje, na životní prostředí a na další zákonem chráněné obecné zájmy,
- e) při přerušení vyhledávání nebo průzkumu provést opatření, aby se nezmařila důlní díla a neztížilo provádění dalšího průzkumu a využití výhradního ložiska.

(3) Organizace je oprávněna nakládat s nerosty získanými při vyhledávání a průzkumu výhradních ložisek v rozsahu a za podmínek stanovených v povolení vydaném podle zvláštních předpisů.³⁾

(4) Organizace, které se stanovilo území pro vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, platí roční úhradu z tohoto území podle zvláštních předpisů.³⁾

(5) Provádění geologických prací upravují zvláštní předpisy.⁵⁻¹⁾

(6) Ministerstvo životního prostředí po projednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu a s Českým báňským úřadem podrobněji stanoví obecně závazným právním předpisem postup při vyhledávání a průzkumu výhradních ložisek z hlediska ochrany a hospodárného využití nerostného bohatství.

§ 12

Oznamování přírodního nahromadění vyhrazeného nerostu

Kdo zjistí mimo povolené vyhledávání (§ 11) přírodní nahromadění vyhrazeného nerostu, je povinen to bezodkladně oznámit Ministerstvu životního prostředí a Ministerstvu průmyslu a obchodu.

§ 13

Zásoby výhradního ložiska a podmínky jeho využitelnosti

(1) Zásoby výhradního ložiska jsou zjištěné a ověřené množství vyhrazených nerostů ložiska nebo jeho části, odpovídající podmínkám využitelnosti, bez ohledu na ztráty při jeho dobývání.

(2) Podkladem pro výpočet zásob výhradního ložiska jsou podmínky využitelnosti zásob. Podmínky využitelnosti zásob jsou souborem ukazatelů množství, jakosti nerostů, geologických, báňsko-technických, ekologických a jiných ukazatelů, podle nichž se posuzuje vhodnost zásob výhradních ložisek k využití.

⁵⁻¹⁾ Zákon České národní rady č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu.

Klasifikace zásob výhradních ložisek, posuzování a schvalování výpočtu zásob výhradních ložisek

(1) Výsledky vyhledávání a průzkumu výhradního ložiska se vyhodnocují. Součástí vyhodnocení je výpočet zásob, který zabezpečuje organizace.

(2) Zásoby výhradního ložiska se ve výpočtech zásob klasifikují

- a) podle stupně prozkoumanosti výhradního ložiska a znalosti jeho úložních poměrů nebo jeho části, jakosti a technologických vlastností nerostů a báňsko-technických podmínek na zásoby vyhledané a zásoby prozkoumané. Obsahuje-li výhradní ložisko několik užitkových složek, klasifikují se jejich zásoby podle dosaženého stupně jejich prozkoumanosti a znalosti,
- b) podle podmínek využitelnosti na zásoby bilanční, které jsou využitelné v současnosti a vyhovují stávajícím technickým a ekonomickým podmínkám využití výhradního ložiska, a zásoby nebilanční, které jsou v současnosti nevyužitelné, protože nevyhovují stávajícím technickým a ekonomickým podmínkám využití, ale jsou podle předpokladu využitelné v budoucnosti s ohledem na očekávaný technický a ekonomický vývoj,
- c) podle přípustnosti k dobývání, která je podmíněna technologií dobývání, bezpečností provozu a stanovenými ochrannými pilíři, na volné a vázané. Vázané zásoby jsou zásoby v ochranných pilířích povrchových a podzemních staveb, zařízení a důlních děl, jakož i v pilířích stanovených k zajištění bezpečnosti provozu a ochrany právem chráněných zájmů. Ostatní zásoby jsou zásoby volné.

Ve výpočtu zásob, který je součástí návrhu na povolení hornické činnosti (§ 24 odst. 1), uvede organizace zásoby, které plánuje k vytěžení (dále jen „vytěžitelné zásoby“). Vytěžitelné zásoby jsou bilanční zásoby zmenšené o hodnotu předpokládaných těžebních ztrát souvisejících se zvolenou technologií dobývání nebo s vlivem přírodních podmínek.

(3) Výpočet zásob výhradního ložiska a jeho posouzení zabezpečuje organizace. Výpočet zásob výhradního ložiska s posouzením odesílá organizace Ministerstvu životního prostředí, Ministerstvu průmyslu a obchodu a obvodnímu báňskému úřadu.

(4) Klasifikaci zásob a postup při výpočtu zásob výhradních ložisek a náležitosti výpočtu podrobněji upraví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

Odpis zásob výhradních ložisek

(1) Odpisem zásob výhradních ložisek se rozumí jejich vynětí z evidence zásob nebo jejich převod ze zásob bilančních do zásob nebilančních.

(2) Zásoby výhradního ložiska je možno odepsat

- a) z důvodů zvláště složitých báňsko-technických, bezpečnostních nebo geologických poměrů souvisejících s přírodními podmínkami nebo vzniklých nepředvídanými událostmi,

- b) jde-li o zásoby části výhradního ložiska, jejichž vydobytí není hospodářsky účelné,
- c) jde-li o zásoby, jejichž dobývání by ohrozilo zákonem chráněné obecné zájmy, zejména ochranu životního prostředí a význam ochrany převyšuje zájem na vydobytí těchto zásob.

(3) Nebilanční zásoby výhradního ložiska je možno odepsat, není-li předpoklad jejich využití ani v budoucnosti.

(4) Za důvod odpisu zásob výhradního ložiska se nepovažují změny ve stavu zásob způsobené

- a) doplněním a zpřesněním dosavadních znalostí o vývoji ložiska a jeho zásob průzkumem a novými poznatky zjištěnými otvirkou, přípravou a dobýváním; prokazují se geologickou dokumentací (§ 39),
- b) vydobytím zásob; prokazují se geologickou dokumentací a evidencí těžby,
- c) těžebními ztrátami, které zahrnují nevydobyte zásoby v dobývané části ložiska, a nejsou odepsány, a nerostné suroviny vyvezené s hlušinou na odval nebo na výsypku; prokazují se geologickou dokumentací a evidencí těžby,
- d) přehodnocením zásob podle nových podmínek využitelnosti, novým schváleným výpočtem zásob nebo vázáním, popřípadě uvolněním zásob; prokazují se stanovením nových podmínek využitelnosti s příslušným přehodnocením zásob nebo schválením nového výpočtu zásob, popřípadě rozhodnutím o vázání nebo uvolnění zásob,
- e) odevzdáním nebo převzetím ložiska; prokazují se dokladem o předání výhradního ložiska nebo jeho části.

§ 14b

Návrh na odpis zásob výhradního ložiska

(1) Zjistí-li organizace při zpracování dokumentace stavby dolu nebo lomu, plánu otvírky, přípravy a dobývání výhradního ložiska, plánu zajištění důlních děl a lomů nebo likvidace hlavních důlních děl a lomů,⁴⁾ jakož i při jejich realizaci, že není možné nebo účelné vytěžít zásoby z důvodů uvedených v § 14a odst. 2, podá návrh na jejich odpis.

(2) Návrh na odpis zásob výhradního ložiska podávají rovněž příslušné orgány státní správy na úseku životního prostředí. Úplnost návrhu na odpis zásob výhradního ložiska zajistí organizace.

(3) Návrh na odpis zásob výhradního ložiska obsahuje

- a) název a sídlo organizace,
- b) množství bilančních a nebilančních zásob navržených k odpisu podle bloků zásob a kategorií, jejich kvalitativní charakteristiky a návrh, zda mají být vyjmuty z

⁴⁾ § 10 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., ve znění zákona ČNR č. 542/1991Sb.

Vyhláška ČBÚ č. 104/1988 Sb., o racionálním využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem.

- evidence zásob nebo zda bilanční zásoby mají být převedeny do zásob nebilančních,
- c) důvody, pro které se zásoby navrhují k odpisu,
 - d) mapy a řezy s přehledně vyznačenými částmi ložiska, v nichž se navrhuje odpis zásob, a to ve čtyřech vyhotoveních,
 - e) další grafické a písemné doklady o ložisku a zásobách navržených k odpisu, potřebné k podrobnějšímu zdůvodnění návrhu,
 - f) stanovisko obvodního báňského úřadu a Ministerstva životního prostředí.

§ 14c

Rozhodnutí o odpisu zásob výhradního ložiska

(1) O návrhu na odpis zásob výhradního ložiska rozhoduje v období vyhledávání a průzkumu výhradního ložiska Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky se souhlasem ministerstva životního prostředí České republiky; v období projektování výstavby dolů a lomů a při dobývání výhradního ložiska rozhoduje o odpisu Ministerstvo průmyslu a obchodu po projednání s Českým báňským úřadem.

(2) O návrhu na odpis malého množství zásob výhradního ložiska rozhoduje obvodní báňský úřad. Malým množstvím zásob se rozumí množství zásob nepřesahující v kalendářním roce celkově 5 % plánované roční těžby na ložisku, nejvýše však v jednotlivém případě 100 000 t nebo 50 000 m³ a u zemního plynu 500 000 m³.

- (3) Rozhodnutí o odpisu zásob výhradního ložiska obsahuje
- a) množství odepisovaných zásob, jejich místní určení a stručné zdůvodnění odpisu,
 - b) rozhodnutí, zda se odepisované zásoby vyjímají z evidence zásob nebo zda se převádějí z bilančních zásob do zásob nebilančních,
 - c) opatření k ochraně zásob převáděných z bilančních zásob do zásob nebilančních, s ohledem na možnost jejich pozdějšího využití.

(4) O návrhu na odpis zásob výhradního ložiska rozhodnou orgány uvedené v odstavcích 1 a 2 do jednoho měsíce ode dne předložení návrhu.

(5) Rozhodnutí o odpisu zásob výhradního ložiska s jedním vyhotovením dokladů uvedených v § 14b zašle Ministerstvo průmyslu a obchodu navrhovateli a obvodnímu báňskému úřadu. Rozhodnutí o odpisu zásob výhradního ložiska bez dokladů uvedených v § 14b zašle Ministerstvo průmyslu a obchodu Ministerstvu životního prostředí, krajskému úřadu a České geologické službě. Rozhodnutí o odpisu malého množství zásob odešle obvodní báňský úřad Ministerstvu průmyslu a obchodu, Ministerstvu životního prostředí a České geologické službě. Schválený odpis zásob výhradního ložiska vyznačí navrhovatel v důlně měřické a geologické dokumentaci.

(6) Organizace, která navrhne odpis zásob výhradního ložiska, nesmí likvidovat technická zařízení potřebná k vydobytí zásob navržených k odpisu a zrušit k nim přístup, dokud neobdržela rozhodnutí o odpisu, s výjimkou případů, kdy to vyžaduje bezpečnost provozu a ochrana zdraví při práci.

Č Á S T Č T V R T Á

OCHRANA NEROSTNÉHO BOHATSTVÍ

§ 15

Zabezpečení ochrany nerostného bohatství při územně plánovací činnosti

(1) K včasnému zabezpečení ochrany nerostného bohatství jsou orgány územního plánování⁶⁻¹⁾ a zpracovatelé územně plánovací dokumentace povinni při územně plánovací činnosti vycházet z podkladů o zjištěných a předpokládaných výhradních ložiskách poskytovaných jim ministerstvem životního prostředí České republiky; při tom postupují podle zvláštních předpisů⁵⁻¹⁾ a jsou povinni navrhnout řešení, které je z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství a dalších zákonem chráněných obecných zájmů nejvýhodnější.

(2) Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Český báňský úřad uplatňují stanoviska k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství. Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a obvodní báňské úřady uplatňují stanoviska k územním plánům a k regulačním plánům z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství.

§ 16

Chráněné ložiskové území

(1) Ochrana výhradního ložiska proti znemožnění nebo ztížení jeho dobývání se zajišťuje stanovením chráněného ložiskového území.

(2) Chráněné ložiskové území zahrnuje území, na kterém stavby a zařízení, které nesouvisí s dobýváním výhradního ložiska, by mohly znemožnit nebo ztížit dobývání výhradního ložiska.

(3) Pro ložisko vyhrazeného nerostu se stanoví chráněné ložiskové území v období vyhledávání nebo průzkumu po vydání osvědčení o výhradním ložisku (§ 6).

§ 17

Stanovení chráněného ložiskového území

(1) Chráněné ložiskové území stanoví ministerstvo životního prostředí po projednání s orgánem kraje v přenesené působnosti České republiky rozhodnutím vydaným v součinnosti s Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky, obvodním báňským úřadem a po dohodě s orgánem územního plánování a stavebním úřadem.

(2) Řízení o stanovení chráněného ložiskového území se zahájí na návrh organizace nebo z podnětu orgánu státní správy. Návrh se doloží osvědčením o výhradním ložisku a návrhem hranic chráněného ložiskového území.

(3) Účastníkem řízení o stanovení chráněného ložiskového území je pouze navrhovatel. Zahájení řízení oznámí ministerstvo životního prostředí České republiky dotčeným orgánům státní správy, orgánu územního plánování a stavebnímu úřadu. Ministerstvo životního prostředí České republiky nařídí ústní jednání spojené podle potřeby s místním šetřením a současně upozorní, že stanoviska uvedených orgánů státní správy a připomínky a návrhy účastníka se mohou uplatnit nejpozději při ústním jednání, jinak ministerstvo životního prostředí České republiky k nim nemusí přihlídnout. Jestliže některý z uvedených orgánů státní správy potřebuje na řádné posouzení delší čas, ministerstvo životního prostředí České republiky na jeho žádost stanovenou lhůtu před jejím uplynutím přiměřeně prodlouží.

(4) V řízení o stanovení chráněného ložiskového území posoudí ministerstvo životního prostředí České republiky návrh a podklady z hlediska požadavků na ochranu výhradního ložiska, zabezpečí stanoviska orgánů státní správy uvedených v odstavci 3 a posoudí připomínky a návrhy účastníka.

(5) Hranice chráněného ložiskového území se vyznačí v územně plánovací dokumentaci.

(6) Ministerstvo životního prostředí České republiky po projednání s orgánem kraje v přenesené působnosti zruší chráněné ložiskové území, jestliže pominuly důvody ochrany výhradního ložiska.

(7) Ustanovení odstavců 1 až 5 platí přiměřeně i pro změnu a zrušení chráněného ložiskového území.

(8) Podrobnosti o stanovení, změně a zrušení chráněného ložiskového území a jeho evidenci stanoví obecně závazným právním předpisem ministerstvo životního prostředí České republiky.

§ 18

Omezení některých činností v chráněném ložiskovém území

(1) V zájmu ochrany nerostného bohatství lze v chráněném ložiskovém území zřizovat stavby a zařízení, které nesouvisí s dobýváním výhradního ložiska, jen na základě závazného stanoviska⁸⁾ dotčeného orgánu podle tohoto zákona.

(2) Jestliže je nezbytné v zákonem chráněném obecném zájmu umístit stavbu nebo zařízení nesouvisející s dobýváním výhradního ložiska v chráněném ložiskovém území, je třeba dbát, aby se narušilo co nejméně využití nerostného bohatství. Znemožnit nebo ztížit dobývání výhradních ložisek nerostů uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) až d) je možno jen ve zvlášť odůvodněných případech, jde-li o mimořádně důležitou stavbu nebo zařízení nebo bude-li stavbou nebo zařízením ztíženo nebo znemožněno dobývání jen malého množství zásob výhradního ložiska.

⁸⁾ § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Umíst'ování staveb a zařízení v chráněném ložiskovém území

(1) Rozhodnutí o umístění staveb a zařízení v chráněném ložiskovém území, které nesouvisí s dobýváním, může vydat příslušný orgán podle zvláštních právních předpisů¹⁰⁾ jen na základě závazného stanoviska⁸⁾ orgánu kraje v přenesené působnosti, vydaného po projednání s obvodním báňským úřadem, který navrhne podmínky pro umístění, popřípadě provedení stavby nebo zařízení.

(2) Žadatel o vydání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení v chráněném ložiskovém území, které nesouvisí s dobýváním, doloží žádost závazným stanoviskem podle odstavce 1.

Nakládání s pozemky

(1) Subjektu, kterému byl stanoven dobývací prostor, který se nachází na pozemku ve vlastnictví státu, vzniká právo, aby s ním správní úřad, právnická osoba nebo její organizační složka, která s takovým pozemkem hospodaří nebo jej má ve správě, uzavřela dohodu o pronájmu pozemku na dobu předpokládaného dobývání ložiska nebo kupní smlouvu o prodeji pozemku. Žádost obsahující specifikaci pozemku údaji podle katastru nemovitostí adresovaná správnímu úřadu, právnické osobě nebo její organizační složce, která s pozemkem hospodaří nebo jej spravuje, a doložená potvrzením Českého báňského úřadu, že žadateli byl stanoven dobývací prostor, musí být podána nejpozději do 60 dnů od účinnosti rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru. Český báňský úřad potvrzení nevydá k pozemku v dobývacím prostoru, kde proběhne pouze hlubinná těžba, jestliže požadovaný pozemek nemůže být hornickou činností ohrožen. Dále musí být žádost doložena souhlasným stanoviskem obce, na jejímž katastrálním území se pozemek nachází.

(2) Subjekt, kterému bylo vydáno oprávnění k hornické činnosti, má přednost před ostatními zájemci o pronájem nebo prodej pozemku ve vlastnictví státu, který se nachází ve stanoveném chráněném ložiskovém území. Žádost obsahující specifikaci pozemku údaji podle katastru nemovitostí adresovaná správnímu úřadu, právnické osobě nebo její organizační složce, která s takovým pozemkem hospodaří nebo jej spravuje, a doložená potvrzením Ministerstva životního prostředí, ve kterém musí být uvedeno, že žadateli bylo stanoveno chráněné ložiskové území, musí být podána nejpozději do doby podání návrhu na stanovení dobývacího prostoru. Dále musí být žádost doložena souhlasným stanoviskem obce, na jejímž katastrálním území se pozemek nachází.

(3) V případě prodeje podle odstavců 1 a 2 se pozemek převádí za cenu, která je v daném místě a čase obvyklá.

Č Á S T P Á T Á

Zrušena

¹⁰⁾ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Č Á S T Š E S T Á

VÝSTAVBA DOLŮ A LOMŮ

§ 23

Projektování, výstavba a rekonstrukce dolů a lomů

(1) Na projektování, výstavbu, popřípadě rekonstrukci dolů a lomů včetně výsypek, odvalů a odkališť se vztahují obecné předpisy o investiční výstavbě, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Dokumentace staveb uvedených v odstavci 1 musí kromě náležitostí stanovených obecnými předpisy zajišťovat

- a) hospodárné využívání výhradních ložisek,
- b) optimální rozmístění povrchových a podzemních zařízení, staveb a důlních děl a použití nejvhodnějších dobývacích metod,
- c) ukládání a uchovávání vydobytých a dočasně nevyužívaných nerostů a ukládání odpadů (výsypky, odvaly a odkaliště),
- d) ochranu před zničením nebo znehodnocením zásob sousedních výhradních ložisek,
- e) bezpečnost provozu a bezpečnost a ochranu zdraví při práci, zajištění důlních děl, větrání, čerpání a odvádění důlních vod, ochranu proti výbuchům, průvalům, požárům a otřesům, jakož i proti průtržím hornin, uhlí a plynů,
- f) omezení nepříznivých vlivů na životní prostředí,
- g) komplexní řešení území ovlivněného hornickou činností, zvláště pak řešení vztahů k jiným národohospodářským odvětvím, vlastníkům nemovitostí a zákonem chráněným obecným zájmům,⁵⁻²⁾ a to nejen z hlediska přímých následků připravované investiční výstavby, nýbrž i z hlediska následků spojených s využitím výhradního ložiska, s uvedením objektů a zařízení, za které bude nutno plánovat náhradu,
- h) upřesňování zásob výhradního ložiska potřebným průzkumem.

(3) Důlní díla a důlní stavby pod povrchem povoluje orgán státní báňské správy.

(4) Orgán státní báňské správy republiky povoluje též důlní stavby sloužící otvírce, přípravě nebo dobývání výhradního ložiska v lomech a skrývkách v hranicích vymezených čarou skutečně provedené skrývky nebo prováděné těžby, případně na území vystaveném přímým účinkům těžby, pokud nebyla provedena rekultivace

⁵⁻²⁾ Např. zákon ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon ČNR č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, zákon č. 51/1964 Sb., o drahách, a vyhláška ministerstva dopravy a Ústředního báňského úřadu č. 28/1967 Sb., kterou se stanoví pravidla pro styk drah s hornickou činností, zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích, zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, zákon č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), zákon č. 61/1977 Sb., o lesích, zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

pozemku. Orgán státní báňské správy povoluje a kolauduje též stavby úložných míst^{16a)}, nejde-li o odkaliště.

(5) Důlní díla a stavby uvedené v odstavcích 3 a 4 povoluje orgán státní báňské správy republiky zpravidla v rámci povolování otvírky, přípravy a dobývání výhradního ložiska.¹²⁾

(6) Povolování staveb skladů výbušnin a jejich užívání upravují zvláštní předpisy.¹²⁾

Č Á S T S E D M Á

D O B Ý V Á N Í V Ý H R A D N Í C H L O Ž I S E K

§ 24

Oprávnění k dobývání výhradního ložiska

(1) Oprávnění organizace k dobývání výhradního ložiska vzniká stanovením dobývacího prostoru. Zahájit dobývání výhradního ložiska ve stanoveném dobývacím prostoru může však organizace až po vydání povolení obvodním báňským úřadem.⁴⁾ Předloží-li organizace současně se žádostí o stanovení dobývacího prostoru plán otvírky, přípravy a dobývání výhradního ložiska, včetně dokladu o vypořádání střetu zájmů, a jsou-li splněny ostatní zákonem stanovené podmínky, spojí obvodní báňský úřad správní řízení o stanovení dobývacího prostoru se správním řízením o povolení hornické činnosti podle zvláštního právního předpisu.^{12a)}

(2) K podání návrhu na stanovení dobývacího prostoru musí mít organizace předchozí souhlas Ministerstva životního prostředí vydaný po projednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Předchozí souhlas může Ministerstvo životního prostředí vázat na splnění podmínek vztahujících se k tvorbě jednotné surovinové politiky České republiky a k návratnosti prostředků vynaložených ze státního rozpočtu na vyhledávání a průzkum výhradních ložisek. Tyto podmínky se uvedou v rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru.

(3) Přednost při získání předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru má organizace, pro niž byl proveden průzkum výhradního ložiska, to jest zadavatel. Pokud zadavatel neuplatní přednostní nárok, může přednostní nárok uplatnit organizace, která se na průzkumu výhradního ložiska finančně podílela. Tento přednostní nárok může uplatnit organizace nejdříve po schválení výpočtu zásob výhradního ložiska (§ 14 odst. 3), nejpozději však do jednoho roku od ukončení platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území pro vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, a to u Ministerstva životního prostředí.

(4) V ostatních případech Ministerstvo životního prostředí rozhodne o udělení předchozího souhlasu na základě výsledku posouzení návrhů mezi dvěma nebo více

^{16a)} § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů.

¹²⁾ Zákon České národní rady č. 61/1988 Sb.

^{12a)} § 17 a 18 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění zákona č. 542/1991 Sb.

uchazeči o stanovení dobývacího prostoru, a to s přihlédnutím, který návrh zaručuje lepší využití výhradního ložiska a ochranu zákonem chráněných obecných zájmů.

(5) V případech, na které se nevztahuje odstavec 3 a které se týkají výhradně ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu, rozhodne o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru Ministerstvo životního prostředí podle odstavců 6 až 9.

(6) Příjem žádosti o předchozí souhlas ke stanovení dobývacího prostoru pro účely dobývání ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu oznámí Ministerstvo životního prostředí v Úředním věstníku Evropské unie (dále jen „Úřední věstník“). V oznámení stanoví lhůtu, ve které je možné podat konkurenční žádost. Tato lhůta nesmí být kratší než 90 dní a začíná běžet prvním dnem po dni zveřejnění oznámení v Úředním věstníku. Správní řízení je zahájeno dnem následujícím po dni uplynutí lhůty stanovené podle tohoto odstavce.

(7) V oznámení Ministerstvo životního prostředí uvede označení právního předpisu, podle kterého povede správní řízení o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru, území, které je předmětem žádosti o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru a navrženou dobu platnosti předchozího souhlasu.

(8) V případě dvou nebo více žádostí o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru pro účely dobývání ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu postupuje Ministerstvo životního prostředí podle kritérií uvedených v odstavci 4 a přihlíží rovněž k jejich technické a finanční způsobilosti.

(9) V rozhodnutí o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru pro účely dobývání ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu mohou být podmínky stanoveny z důvodu

- a) zajištění obrany státu,
- b) zajištění veřejného pořádku,
- c) ochrany veřejného zdraví,
- d) zajištění bezpečnosti dopravy,
- e) ochrany životního prostředí, včetně ochrany přírodních zdrojů,
- f) ochrany zájmů státní památkové péče^{12b)} nebo ochrany archeologického dědictví,^{12c)}
- g) zajištění bezpečnosti zařízení nebo zaměstnanců,
- h) ochrany ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu a jejich racionálního využívání,
- i) zajištění příjmů veřejných rozpočtů a návratnosti prostředků vynaložených na geologické práce hrazené ze státního rozpočtu.

(10) Organizace je oprávněna nakládat s vydobytými nerosty v rozsahu a za podmínek stanovených v rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru.

^{12b)} Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

^{12c)} Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná) vyhlášená pod č. 99/2000 Sb. m. s.

(11) Pokud organizace, které vzniklo oprávnění k dobývání výhradního ložiska podle odstavce 1, nepožádá do tří let od doby vzniku tohoto oprávnění obvodní báňský úřad o povolení hornické činnosti, může obvodní báňský úřad rozhodnout, že se organizaci oprávnění odnímá.

§ 25

Dobývací prostor

(1) Dobývací prostor se stanoví na základě výsledků průzkumu ložiska podle rozsahu, uložení, tvaru a mocnosti výhradního ložiska se zřetelem na jeho zásoby a úložní poměry tak, aby ložisko mohlo být hospodárně vydobyto. Při stanovení dobývacího prostoru se vychází ze stanoveného chráněného ložiskového území a musí se přihlídnout i k dobývání sousedních ložisek a k vlivu dobývání.

(2) Dobývací prostor může zahrnovat jedno nebo více výhradních ložisek nebo, je-li to vzhledem k rozsahu ložiska účelné, jen část výhradního ložiska.

(3) Dobývací prostor se stanoví pro dobývání výhradního ložiska určitého nerostu nebo skupiny nerostů. Současně se stanoví, které nerosty výhradního ložiska budou dočasně ukládány. Je-li oddělené dobývání jiného nerostu nebo skupiny nerostů jinou organizací racionálnější, stanoví se pro jejich dobývání zvláštní dobývací prostor.

§ 26

Hranice dobývacího prostoru

(1) Hranice dobývacího prostoru na povrchu se stanoví uzavřeným geometrickým obrazcem s přímými stranami, jehož vrcholy se určují souřadnicemi, udanými v platném souřadnicovém systému. Jeho prostorové hranice pod povrchem se zpravidla stanoví svislými rovinami, které procházejí povrchovými hranicemi. Výjimečně se tyto prostorové hranice mohou stanovit podle přirozených hranic. Dobývací prostor může být vymezen i hloubkově.

(2) Obvodní báňský úřad může nařídít, aby hranice dobývacího prostoru byly vyznačeny pomezními značkami na povrchu, popřípadě i v důlních dílech, zejména je-li to třeba v zákonem chráněném obecném zájmu nebo z hlediska chráněných zájmů vlastníků (správců, uživatelů) nemovitostí, které leží v hranicích dobývacího prostoru, anebo z hlediska zájmů organizací, jejichž dobývací prostory sousedí.

(3) Hranice stanoveného dobývacího prostoru vyznačí orgán územního plánování v územně plánovací dokumentaci.⁷⁻¹⁾

§ 27

Stanovení, změny a zrušení dobývacího prostoru

(1) Dobývací prostor a jeho změny stanoví obvodní báňský úřad v součinnosti s dotčenými orgány státní správy, zejména v dohodě s orgány životního prostředí a s orgánem územního plánování a stavebním úřadem.

(2) Při stanovení zvláštního dobývacího prostoru (§ 25 odst. 3) musí být návrh na jeho stanovení doložen vyjádřením organizace, pro kterou již byl dobývací prostor

stanoven. Pokud je to z hlediska hospodárného využívání, ekologických vlivů a bezpečnosti provozu nutné, stanoví obvodní báňský úřad nezbytná opatření, zejména pořadí a způsob vydobytí výhradních ložisek.

(3) V rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru se uvede též termín započetí dobývání výhradního ložiska. Platnost rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru není časově omezena, pokud v rozhodnutí není stanoveno jinak.

(4) Obvodní báňský úřad může za podmínek podle odstavce 1 na návrh organizace nebo i z vlastního podnětu dobývací prostor změnit, jsou-li pro to závažné důvody z hlediska právem chráněného obecného zájmu.

(5) Jestliže se návrh na stanovení nebo změnu dobývacího prostoru dotýká zájmů chráněných podle zvláštních předpisů,⁵⁻²⁾ projedná organizace, která má výhradní ložisko dobývat, podmínky stanovení dobývacího prostoru s orgány a fyzickými a právníckými osobami, jimž přísluší ochrana těchto zájmů, v souladu s těmito předpisy. Tyto orgány, fyzické a právnícké osoby jsou povinny své připomínky, požadavky a stanoviska uplatnit do jednoho měsíce u organizace, která o stanovení nebo změnu dobývacího prostoru požádala.

(6) Stanovení a změna dobývacího prostoru je i rozhodnutím o využití území v rozsahu jeho vymezení na povrchu.⁶⁻²⁾

(7) Organizace může smluvně převést dobývací prostor na jinou organizaci po předchozím souhlasu obvodního báňského úřadu; ustanovení § 24 odst. 11 o tříleté lhůtě pro požádání o povolení hornické činnosti zde platí obdobně. Převedení dobývacího prostoru, doložené stejnopisem smlouvy, oznámí převádějící organizace obvodnímu báňskému úřadu.

(8) Obvodní báňský úřad za podmínek podle odstavce 1 dobývací prostor na návrh organizace nebo z vlastního podnětu zruší, jestliže dobývání výhradního ložiska skončilo nebo bylo trvale zastaveno.

(9) Podrobnosti o návrzích dobývacích prostorů a o postupu při jejich stanovení, změnách, zrušení a evidenci stanoví Český báňský úřad obecně závazným právním předpisem.

§ 28

Řízení o stanovení, změnách a zrušení dobývacího prostoru

(1) Řízení o stanovení, změnách a zrušení dobývacího prostoru (dále jen „řízení o stanovení dobývacího prostoru“) se zahajuje na návrh organizace nebo z podnětu obvodního báňského úřadu. Návrh se doloží:

- a) rozhodnutím o stanovení chráněného ložiskového území,
- b) předchozím souhlasem Ministerstva životního prostředí vydaným podle § 24 odst. 2,
- c) dokladem, že organizace může provádět hornickou činnost,
- d) doklady a dokumentací stanovenou prováděcími předpisy k tomuto zákonu, popřípadě zvláštními předpisy.⁵⁻²⁾ Obvodní báňský úřad může stanovit, že se k

⁶⁻²⁾ § 32 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

návru přiloží další nezbytné doklady pro spolehlivé posouzení návrhu, především z hlediska ochrany a hospodárneho využití výhradního ložiska, důsledků jeho dobývání, jakož i z hlediska dopadu na právem chráněné obecné zájmy,

- e) seznamem fyzických a právnických osob, které přicházejí v úvahu jako účastníci řízení a jsou navrhovateli známy,
- f) u výhradních ložisek též žádostí o povolení otvírky, přípravy a dobývání, pokud organizace žádá současně o stanovení dobývacího prostoru a o povolení hornické činnosti.

(2) Účastníky řízení o stanovení dobývacího prostoru jsou navrhovatel, fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická práva a jiná práva k pozemkům nebo stavbám mohou být rozhodnutím o stanovení dobývacího prostoru přímo dotčena, obec, v jejímž územním obvodu se dobývací prostor nachází, a obec, jejichž územní obvody mohou být stanovením dobývacího prostoru dotčeny.

(3) Obvodní báňský úřad oznámí zahájení řízení o stanovení dobývacího prostoru dotčeným orgánům státní správy a všem známým účastníkům řízení nejpozději 7 dní před ústním jednáním a nařídí ústní jednání spojené zpravidla s místním šetřením. Současně upozorní účastníky, že své připomínky a návrhy mohou uplatnit nejpozději při ústním jednání, jinak k nim nemusí být přihlédnuto. Orgány, které se k návrhu na stanovení dobývacího prostoru vyjadřovaly podle zvláštních předpisů,¹¹⁾ se již k řízení nepřizvou.

(4) Dotčené orgány státní správy oznámí svá stanoviska ve lhůtě, kterou určí obvodní báňský úřad a která nesmí být kratší než 15 dní, jinak k nim nemusí být přihlédnuto. Jestliže některý z orgánů státní správy potřebuje na řádné posouzení návrhu delší čas, obvodní báňský úřad na jeho žádost stanovenou lhůtu před jejím uplynutím přiměřeně prodlouží.

(5) Zahájení řízení o stanovení dobývacího prostoru, jestliže se týká rozsáhlého území, oznámí obvodní báňský úřad účastníkům řízení veřejnou vyhláškou nejméně 15 dní před ústním jednáním. Zahájení řízení oznámí obvodní báňský úřad veřejnou vyhláškou i v případě, že mu účastníci řízení nejsou známi. Při oznámení zahájení řízení veřejnou vyhláškou se postupuje obdobně jako při územním řízení podle zvláštních předpisů.¹⁴⁾

(6) Obvodní báňský úřad v řízení o stanovení dobývacího prostoru posoudí návrh především z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství a jeho důsledků; přitom posoudí, zda je návrh v souladu s rozhodnutím o stanovení chráněného ložiskového území a zda vyhovuje všeobecným technickým požadavkům pro výstavbu dolů nebo lomů a požadavkům, které stanoví zvláštní předpisy pro ochranu chráněných zájmů.¹¹⁾

¹⁴⁾ § 58 vyhlášky federálního ministerstva pro technický a investiční rozvoj č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebním řádu, ve znění vyhlášky č. 155/1980 Sb.

¹¹⁾ Např. zákon ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon ČNR č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, zákon č. 51/1964 Sb., o drahách, a vyhláška ministerstva dopravy a Ústředního báňského úřadu č. 28/1967 Sb., kterou se stanoví pravidla pro styk drah s hornickou činností, zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích, zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidí, zákon č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), zákon č. 61/1977 Sb., o lesích, zákon č. 40/1956

(7) Obvodní báňský úřad v řízení o stanovení dobývacího prostoru zabezpečí stanoviska dotčených orgánů státní správy a posoudí připomínky a návrhy účastníků.

(8) V rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru vymezí obvodní báňský úřad dobývací prostor a stanoví podmínky, kterými se zabezpečí zákonem chráněné obecné zájmy v území, a rozhodne o námitkách účastníků řízení.

(9) Obvodní báňský úřad může zahájit řízení o stanovení dobývacího prostoru i v případě, že nejsou k dispozici všechny doklady a dokumentace podle odstavce 1 písm. d) a e). Současně stanoví organizaci lhůtu pro doplnění návrhu. Jestliže návrh nebyl doplněn ve stanovené lhůtě, obvodní báňský úřad řízení o stanovení dobývacího prostoru zastaví.

§ 29

Evidence

(1) Evidenci osvědčení o výhradním ložisku vede Ministerstvo životního prostředí.

(2) Evidenci chráněných ložiskových území vede ministerstvo životního prostředí České republiky.

(3) Evidenci dobývacích prostorů a jejich změn vede obvodní báňský úřad v knihách dobývacích prostorů. Souhrnnou evidenci dobývacích prostorů vede Český báňský úřad.

(4) Ministerstvo životního prostředí vede souhrnnou evidenci zásob výhradních ložisek a podle této evidence vede bilanci zásob nerostných surovin České republiky.

(5) Orgány uvedené v odstavcích 1 až 4 poskytnou do 30 dnů od vyžádání údaje z evidence orgánům územního plánování a umožní nahlížet do evidence, popřípadě poskytnou z této evidence potřebné informace nebo výpisy fyzickým a právnickým osobám, které prokáží, že je potřebují k plnění svých povinností nebo k uplatnění a ochraně svých práv. Nedotčeny zůstávají předpisy o ochraně státního, hospodářského a služebního tajemství.⁷⁻²⁾

(6) Ministerstvo životního prostředí upraví podrobněji vedení evidence zásob výhradních ložisek obecně závazným právním předpisem.

§ 30

Hospodárné využívání výhradních ložisek

(1) Výhradní ložiska se musí využívat hospodárně. Hospodárným využíváním výhradních ložisek se rozumí jejich dobývání a úprava a zušlechťování vydobytých nerostů podle zásad uvedených v odstavci 2 s přihlédnutím k současným technickým a

Sb., o státní ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

⁷⁻²⁾ Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb.

Nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 148/1971 Sb., o ochraně hospodářského a služebního tajemství, ve znění nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 420/1990 Sb.

Nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 419/1990 Sb., o základních skutečnostech tvořících předmět státního tajemství.

ekonomickým podmínkám; přitom musí být dodrženy zásady báňské technologie, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu¹⁵⁾ a vyloučeny neodůvodněné nepříznivé vlivy na pracovní a životní prostředí.

(2) Při úpravě a zušlechťování nerostů, z nichž lze průmyslově vyrábět kovy, je zakázáno využití technologie kyanidového loužení nebo i jiných postupů využívajících kyanidové sloučeniny. Tento zákaz platí pro samostatné použití kyanidového loužení v jakémkoli měřítku i pro jeho použití v kombinaci s jinými metodami úpravy a zušlechťování nerostů.

(3) Při využívání výhradních ložisek je nutno zejména

- a) vydobýt zásoby výhradních ložisek včetně průvodních nerostů co nejúplněji s co nejmenšími ztrátami a znečištěním; dobývání zaměřené výhradně na bohaté části ložiska není dovoleno,
- b) řádně využít vydobyté nerosty při jejich úpravě a zušlechťování prováděných v souvislosti s jejich dobýváním,
- c) vhodně ukládat průvodní nerosty současně dobývané, avšak dočasně nevyužívané a vést jejich evidenci,
- d) vhodným způsobem ukládat skrývkové hmoty a hlušiny a podle možnosti je účelně využívat.

(4) Je-li z hlediska úložních poměrů ložiska, hospodárnosti nebo bezpečnosti provozu a technických a provozních poměrů organizace účelné, aby část ložiska v jejím dobývacím prostoru vydobyla jiná organizace, nebo je-li třeba, aby si organizace zřídila důlní dílo v dobývacím prostoru jiné organizace, dohodnou se o tom obě organizace.

(5) Organizace může, přispěje-li to k hospodárnějšímu a bezpečnějšímu vydobytí výhradního ložiska a připouští-li to její vlastní provoz, dovolit jiné organizaci společné využívání svých důlních děl a zařízení.

(6) Je-li některý z postupů podle odstavců 3 a 4 *[správně by mělo být 4 a 5]* z hlediska bezpečnosti provozu nezbytně nutný, nařídí ho obvodní báňský úřad.

(7) Dobývání výhradního ložiska nesmí být zastaveno, aniž bylo zajištěno, že pozdější jeho dobývání bude technicky možné a hospodářsky účelné a bezpečné, leč by zastavení dobývání vyžadoval důležitý zákonem chráněný obecný zájem, především bezpečnost života nebo ochrana zdraví lidí.

(8) Podrobnosti o hospodárném využívání výhradních ložisek stanoví obecně závazným právním předpisem Český báňský úřad.

§ 31

Povinnosti a oprávnění organizace při dobývání výhradních ložisek

(1) Organizace je oprávněna dobývat výhradní ložisko v dobývacím prostoru, který jí byl stanoven.

¹⁵⁾ § 6 zákona České národní rady č. 61/1988 Sb.

(2) Bude-li při dobývání v dobývacím prostoru zjištěno ložisko jiného vyhrazeného nerostu, než pro který byl stanoven dobývací prostor, je organizace povinna oznámit to neprodleně Ministerstvu životního prostředí, Ministerstvu průmyslu a obchodu a obvodnímu báňskému úřadu. Bude-li průzkumem ložiska ověřeno, že zjištěné ložisko lze dobývat a že jeho dobývání jinou organizací by nebylo hospodárné, může obvodní báňský úřad organizaci uložit povinnost dobývat i toto výhradní ložisko (§ 27). V případech, kdy dobývání tohoto výhradního ložiska by nebylo hospodárné, je organizace povinna učinit pro nově zjištěné ložisko přiměřená opatření k jeho ochraně.

(3) K upřesnění znalostí o množství a kvalitě zásob, o geologických a báňsko-technických podmínkách dobývání je organizace povinna v průběhu dobývání zabezpečit v nezbytném předstihu v hranicích svého dobývacího prostoru další průzkum ložiska. Na tento průzkum se vztahují obdobně ustanovení § 11.

- (4) Pro účely dobývání výhradního ložiska je organizace oprávněna
- a) zřizovat v hranicích dobývacího prostoru, a pokud je to nutné i mimo něj, stavby a provozní zařízení, které jsou potřebné pro otvírku, přípravu a dobývání výhradního ložiska a pro úpravu nebo zušlechťování nerostů prováděné v souvislosti s jejich dobýváním a pro dopravu všech zařízení a hmot,
 - b) nabývat pro plnění úkolů stanovených tímto zákonem nemovitostí nebo práv k nemovitostem a rozhodnutím o vyvlastnění, popřípadě zřízením užívacího práva; o vyvlastňovacím řízení platí zvláštní předpisy.¹⁶⁾

(5) Organizace je povinna zajistit sanaci, která obsahuje i rekultivace podle zvláštních zákonů,^{14a)} všech pozemků dotčených těžbou a monitorování úložného místa^{16a)} po ukončení jeho provozu. Sanace pozemků uvolněných v průběhu dobývání se provádí podle plánu otvírky, přípravy a dobývání (§ 32). Za sanaci se považuje odstranění škod na krajině komplexní úpravou území a územních struktur.

(6) K zajištění činností podle odstavce 5 je organizace povinna vytvářet rezervu finančních prostředků. Výše rezervy vytvářené na vrub nákladů musí odpovídat potřebám sanace pozemků dotčených dobýváním. Tyto rezervy jsou nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.^{14b)}

§ 32

Plány otvírky, přípravy a dobývání výhradních ložisek a plány zajištění a likvidace hlavních důlních děl a lomů

(1) Organizace již vzniklo oprávnění k dobývání výhradních ložisek je povinna vypracovat plány otvírky, přípravy a dobývání těchto ložisek.

(2) Plány otvírky, přípravy a dobývání musí zajišťovat dostatečný předstih otvírky a přípravy výhradního ložiska před dobýváním a jeho hospodárné a plynulé dobývání při použití vhodných dobývacích metod a zajištění bezpečnosti provozu.

¹⁶⁾ § 108 až 116 zákona č. 50/1976 Sb.

^{16a)} § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů

^{14a)} Zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

Zákon č. 61/1977 Sb., o lesích.

^{14b)} § 24 odst. 2 písm. i) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Součástí plánů otvírky, přípravy a dobývání je vyčíslení předpokládaných nákladů na vypořádání důlních škod vzniklých v souvislosti s plánovanou činností a na sanaci a rekultivaci dotčených pozemků včetně návrhu na výši a způsob vytvoření potřebné finanční rezervy (§ 31 odst. 6 a § 37a).

(3) Jestliže by otvírkou, přípravou a dobýváním byl ohrožen provoz nebo využití výhradního ložiska v dobývacím prostoru jiné organizace, stanoví obvodní báňský úřad nezbytná opatření, zejména pořadí a způsob vydobytí výhradních ložisek.

(4) Před zastavením provozu v hlavních důlních dílech nebo v lomech je organizace povinna vypracovat plány jejich zajištění nebo likvidace.

(5) Podrobnosti o plánech otvírky, přípravy a dobývání výhradních ložisek a o plánech zajištění a likvidace hlavních důlních děl a lomů stanoví Český báňský úřad obecně závazným právním předpisem.

§ 32a

Úhrady

(1) Organizace je povinna zaplatit na účet příslušného obvodního báňského úřadu⁸⁾ roční úhradu z dobývacího prostoru za každý i započatý hektar plochy dobývacího prostoru ve vymezení na povrchu. Výši úhrady z dobývacího prostoru v rozmezí 100 Kč až 1 000 Kč na hektar, odstupňovanou s přihlédnutím ke stupni ochrany životního prostředí dotčeného území, charakteru činnosti prováděné v dobývacím prostoru a jejímu dopadu na životní prostředí, stanoví vláda nařízením. Tuto úhradu převede obvodní báňský úřad obci, na jejímž území se dobývací prostor nachází. Je-li dobývací prostor umístěn na území více obcí, rozdělí obvodní báňský úřad příjem podle poměru částí dobývacího prostoru na území jednotlivých obcí.

(2) Organizace je povinna zaplatit na účet příslušného obvodního báňského úřadu roční úhradu z vydobytých nerostů na výhradních ložiskách nebo nerostů na výhradních ložiskách po jejich úpravě a zušlechtění, provedeném v souvislosti s jejich dobýváním (dále jen „vydobyté nerosty“); úhrada se stanoví z těch nerostů, pro jejichž dobývání byl stanoven dobývací prostor. Úhrada činí nejvýše 10 % z tržní ceny vydobytých nerostů. Rozhodná je průměrná tržní cena v roce, ve kterém byly nerosty vydobuty. Ministerstvo průmyslu a obchodu po projednání s Ministerstvem životního prostředí a ministerstvem financí České republiky stanoví pro nerosty, u nichž není známa tržní cena, základ pro vyměření úhrady z vydobytých nerostů.

(3) Ministerstvo průmyslu a obchodu v dohodě s Českým báňským úřadem, s ministerstvem životního prostředí a v součinnosti s dotčenými orgány státní správy a se souhlasem obcí, jejichž území jsou dotčena, může v odůvodněných případech, zejména na podporu hornické činnosti a v zájmu využívání nerostného bohatství, na žádost organizace snížit úhradu z vydobytých nerostů, popřípadě i povolit osvobození od této úhrady.

⁸⁾ Vyhláška Českého báňského úřadu č. 56/1982 Sb., kterou se určují obvody působnosti obvodních báňských úřadů.

(4) Z výnosu úhrady podle odstavce 2 převede obvodní báňský úřad 25 % do státního rozpočtu České republiky, ze kterého budou tyto prostředky účelově použity k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených ložisek, a zbývajících 75 % převede obvodní báňský úřad do rozpočtu obce.

(5) Povinnost úhrad podle odstavců 1 a 2 začíná kalendářním rokem následujícím po roce, ve kterém byl dobývací prostor stanoven. Povinnost úhrady podle odstavce 1 končí zrušením dobývacího prostoru.

(6) Jestliže organizace nezplatí úhradu podle odstavců 1 a 2 nebo ji neuhradí ve stanovené výši, je povinna zaplatit za každý den prodlení úrok z prodlení ve výši 0,1 % z nedoplatku příslušné částky. Organizaci, která úhrady nezplatí ani v přiměřené náhradní lhůtě, kterou stanoví obvodní báňský úřad, může obvodní báňský úřad oprávnění k dobývání výhradního ložiska odejmout. V takovém případě zabezpečí ochranu a evidenci výhradního ložiska právnická osoba, kterou tím pověří Ministerstvo životního prostředí.

(7) Úhrady podle odstavců 1 a 2 včetně případného úroku z prodlení podle odstavce 6 vypočte organizace, které vzniklo oprávnění k dobývání výhradního ložiska (§ 24 odst. 1).

(8) Při správě úhrad podle odstavců 1 až 3 a úroku z prodlení podle odstavce 6 se postupuje podle daňového řádu. Ke správě úhrad podle odstavců 1 a 2 a úroku z prodlení podle odstavce 6, včetně kontrolní činnosti, je příslušný obvodní báňský úřad, v jehož obvodu působnosti se nachází dobývací prostor nebo výhradní ložisko.

(9) Výši úhrady podle odstavce 2 pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů a podrobnosti o placení úhrad podle odstavců 1 a 2 včetně případného úroku z prodlení a o jejich odvádění do státního rozpočtu České republiky a do rozpočtu obcí, o rozdělení příjmu z úhrad podle odstavců 4 a 5, o podmínkách případného snížení úhrady z vydobytých nerostů nebo osvobození od ní a o vyhotovování a uchovávání příslušných dokladů stanoví obecně závazným právním předpisem Ministerstvo průmyslu a obchodu po projednání s Ministerstvem životního prostředí, ministerstvem financí České republiky a s Českým báňským úřadem.

(10) Organizace je povinna zaplatit roční úhradu z ropy nebo hořlavého zemního plynu, které získá při provádění ložiskového průzkumu ve stanoveném průzkumném území a uvede je na trh v rámci své podnikatelské činnosti; ustanovení odstavců 2 až 9 se zde použijí obdobně.

§ 32b

zrušen

Řešení střetů zájmů

(1) Jestliže jsou využitím výhradního ložiska ohroženy objekty a zájmy chráněné podle zvláštních předpisů,¹¹⁾ objekty a zájmy fyzických nebo právnických osob, jsou organizace, orgány a fyzické a právnické osoby, jimž přísluší ochrana těchto objektů a zájmů, povinny ve vzájemné součinnosti řešit tyto střety zájmů a navrhnout postup, který umožní využití výhradního ložiska při zabezpečení nezbytné ochrany uvedených objektů a zájmů.

(2) Organizace je povinna před zařazením příslušných prací do plánu otvírky, přípravy a dobývání dohodnout se s orgány a fyzickými a právnickými osobami, kterým přísluší ochrana objektů a zájmů podle odstavce 1, o tom, zda ohrožený objekt nebo zájem se má chránit, v jakém rozsahu, popřípadě po jakou dobu a dohodu předložit krajskému úřadu k zaujetí stanoviska. Dohoda je platná, jestliže krajský úřad do 1 měsíce od jejího předložení nevyjádří s dohodou nesouhlas. Povinnost uzavřít dohodu se nevztahuje na případy, kdy střety zájmů byly vyřešeny při stanovení chráněného ložiskového území, dobývacího prostoru, popřípadě při projektování, výstavbě nebo rekonstrukci dolu a lomu a jestliže postup při jejich řešení stanoví zvláštními předpisy.¹¹⁾

(3) Nedošlo-li k dohodě podle odstavce 2 nebo jestliže krajský úřad nesouhlasí s dohodou, rozhodne o řešení střetů zájmů Ministerstvo průmyslu a obchodu po projednání s ministerstvem životního prostředí České republiky a Českým báňským úřadem v součinnosti s ostatními dotčenými ústředními orgány státní správy, a to s přihlédnutím ke stanovisku krajského úřadu.

(4) Nedojde-li k dohodě mezi organizací a fyzickými nebo právnickými osobami, které jsou vlastníky dotčených pozemků a nemovitostí a převažuje-li veřejný zájem na využití výhradního ložiska nad oprávněným zájmem vlastníka pozemků a jiných nemovitostí, postupuje se podle § 31 odst. 4.

(5) Organizace, která žádá o povolení otvírky, přípravy a dobývání výhradního ložiska, je povinna doložit obvodnímu báňskému úřadu, že střety zájmů byly vyřešeny.

(6) Ochranná opatření, která musí být provedena na stavbách a zařízeních nesouvisejících s dobýváním výhradního ložiska, nařídí příslušný stavební úřad v dohodě s obvodním báňským úřadem vlastníku dotčených staveb a zařízení jako nezbytnou úpravu.¹⁷⁾ Jde-li o stavby a zařízení, která byla vybudována před stanovením dobývacího prostoru, uskuteční se ochranná opatření na náklad organizace.

(7) Ustanovení odstavců 1 až 6 se vztahují obdobně i na zařazení příslušných prací do plánu zajištění důlních děl a lomů nebo do plánu likvidace hlavních důlních děl a lomů.

(8) Postup při řešení rozporů podle tohoto zákona se nepoužije na řešení rozporů při vymezení zastavěného území, pořizování územně plánovací dokumentace, v územním a stavebním řízení podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾. V uvedených případech se postupuje podle správního řádu.

¹⁷⁾ § 87 zákona č. 50/1976 Sb.

Č Á S T O S M Á

JINÉ ZÁSADY DO ZEMSKÉ KŮRY

§ 34

Zvláštní zásady do zemské kůry

(1) Zvláštními zásady do zemské kůry se podle tohoto zákona rozumí zřizování, provoz, zajištění a likvidace zařízení pro

- a) uskladňování plynů nebo kapalin v přírodních horninových strukturách a v podzemních prostorech (podzemní zásobníky plynů a kapalin),
- b) ukládání radioaktivních a jiných odpadů v podzemních prostorech,¹⁸⁾
- c) průmyslové využívání tepelné energie zemské kůry s výjimkou tepelné energie vody vyvedené na povrch.

(2) Na zvláštní zásady do zemské kůry včetně vyhledávání a průzkumu prováděného pro tyto účely se vztahují přiměřeně ustanovení § 11, 16, 17, 18, 23, 32, 33 a § 36 až 39.

(3) Podzemní prostory, které vzniknou zvláštními zásady do zemské kůry, se považují za důlní díla.

(4) Podrobnosti o zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro zvláštní zásady do zemské kůry stanoví Český báňský úřad obecně závazným právním předpisem.

§ 35

Stará důlní díla

(1) Starým důlním dílem se podle tohoto zákona rozumí důlní dílo v podzemí, které je opuštěno a jehož původní provozovatel ani jeho právní nástupce neexistuje nebo není znám.

(2) Starým důlním dílem je také opuštěný lom po těžbě vyhrazených nerostů, jehož původní provozovatel ani jeho právní nástupce neexistuje nebo není znám.

(3) Ministerstvo životního prostředí České republiky zabezpečuje zjišťování starých důlních děl a vede jejich registr. Vedením registru může pověřit jinou právnickou osobu. Údaje z registru poskytuje na vyžádání do 30 dnů příslušným orgánům územního plánování.

(4) Kdo zjistí staré důlní dílo nebo jeho účinky na povrch, oznámí to bezodkladně ministerstvu životního prostředí České republiky.

(5) Zajišťování nebo likvidaci starých důlních děl a jejich následků, která ohrožují zákonem chráněný obecný zájem zabezpečí v nezbytně nutném rozsahu

¹⁸⁾ Vyhláška ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před ionizujícím zářením.

Vyhláška Československé komise pro atomovou energii č. 67/1987 Sb., o zajištění jaderné bezpečnosti při zacházení s radioaktivními odpady.

ministerstvo životního prostředí České republiky. Ministerstvo životního prostředí České republiky vypořádá i případné škody na hmotném majetku¹⁹⁾ způsobené při zajišťování nebo likvidaci starých důlních děl.

(6) Ministerstvo životního prostředí České republiky zajišťuje v nezbytně nutném rozsahu likvidaci starých důlních děl uvedených v odstavcích 1 a 2, pokud existence takových děl brání dalšímu rozvoji území a je v souladu s územním plánem velkého územního celku. V ostatních případech o tom, zda tato skutečnost nastala, rozhodne Ministerstvo životního prostředí České republiky v dohodě s Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky.

(7) Ministerstvo životního prostředí České republiky podrobněji upraví obecně závazným právním předpisem zjišťování starých důlních děl a vedení jejich registru.

Č Á S T D E V Á T Á

D Ů L N Í Š K O D Y A J E J I C H N Á H R A D A

§ 36

D Ů l n í š k o d y

(1) Za důlní škody se považují škody způsobené na hmotném majetku vyhledáváním a průzkumem ložisek, pokud se provádí důlními díly, dobýváním výhradních ložisek, zřizováním, zajišťováním a likvidací důlních děl a lomů, včetně jejich zařízení, odvalovým, výsypkovým a kalovým hospodářstvím organizací, úpravou a zušlechťováním nerostů, prováděnými v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i škody způsobené zvláštními zásahy do zemské kůry.

(2) Za důlní škodu se považuje i ztráta povrchové a podzemní vody, podstatné snížení vydatnosti jejich zdrojů a zhoršení její jakosti, k němuž došlo v důsledku činností uvedených v odstavci 1.

(3) Za důlní škodu odpovídá organizace, jejíž činností byla škoda způsobena s výjimkou případů uvedených v § 37 odst. 7. Odpovědnosti za důlní škodu se organizace zproští jen prokáže-li, že škoda byla způsobena okolnostmi, jež nemá původ v činnosti uvedené v odstavci 1.

§ 37

N á h r a d a d Ź l n í c h š k o d

(1) Na vypořádání důlní škody se vztahují obecné předpisy o náhradě škody, pokud tento zákon nestanoví jinak.

¹⁹⁾ Obchodní zákoník
Občanský zákoník.

(2) Organizace, která způsobila ztrátu vody, podstatné snížení vydatnosti jejího zdroje nebo zhoršení její jakosti, je povinna zajistit poškozenému náhradní zdroj nebo dodávku vody, popřípadě nahradit škodu úhradou nákladů spojených s jejím obstaráním, jestliže je poškozený účelně a hospodárně vynaložil sám, jinak o náhradě ztráty podzemní vody platí zvláštní předpisy.²⁰⁾

(3) Nahrazují se též prokázané náklady účelně vynaložené na preventivně zajišťovací opatření, která směřují k odvrácení nebo zmírnění následků hrozících vlivem činností uvedených v § 36. Za preventivní zajišťovací opatření se nepovažují opatření prováděná na stavbách a zařízeních podle podmínek stanovených stavebním povolením nebo zvláštními předpisy pro nově zřizovanou stavbu nebo zařízení z hlediska možných vlivů činností uvedených v § 36.

(4) V odůvodněných případech, zejména pokud je třeba v předstihu řešit bezpečnost a plynulost dopravy, přeložku veřejných dopravních cest, inženýrských sítí, telekomunikačních vedení a zařízení spojů, náhradní bytovou nebo účelovou výstavbu, je možno předem poskytnout plnění až do výše předpokládané škody s tím, že toto plnění se započítává na náhradu škody. Pokud by skutečná výše škody nedosáhla částky poskytnutého plnění, vzniklý přeplatek se vrací.

(5) Nelze-li stavbu nebo zařízení uvést do předešlého stavu proto, že leží v území stavební uzávěry, popřípadě na území, kde se budou i nadále dlouhodobě projevovat vlivy činností uvedených v § 36, je organizace povinna provést prozatímní zajištění objektu; současně se dohodne s vlastníkem objektu, zda se odškodnění provede v penězích nebo poskytnutím náhradního objektu a o výši odškodnění. Pokud se obě strany nedohodnou na způsobu odškodnění, stanoví se jeho výše znaleckým posudkem. Takto vypočtená výše odškodnění nesmí být krácena o koeficient prodejnosti, pokud je jeho hodnota nižší než 1. Do náhrady škody se zahrne i movitý majetek, který se stává v důsledku poskytnutí náhradního objektu nepoužitelný.

(6) Účastníci se mohou dohodnout i na jiném způsobu náhrady důlních škod, pokud taková dohoda nebude odporovat ustanovením tohoto zákona nebo obecným předpisům o náhradě škody.

(7) Organizace neposkytne náhradu za poškození nebo zničení staveb a zařízení postavených v chráněném ložiskovém území nebo v dobývacím prostoru bez stavebního povolení, popřípadě bez dodržení podmínek stanovených ve stavebním povolení z hlediska ochrany proti možným vlivům činností uvedených v § 36.

§ 37a

Vytváření finančních rezerv

(1) K zajištění vypořádání důlních škod je organizace povinna vytvářet rezervu finančních prostředků. Výše rezervy vytvářené na vrub nákladů musí odpovídat potřebám na vypořádání důlních škod v časovém průběhu podle jejich vzniku, popřípadě v předstihu před jejich vznikem (§ 37 odst. 4). Tato rezerva je nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.^{14b)}

²⁰⁾ § 29 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon).

(2) Vytváření rezerv podle odstavce 1 a podle § 31 odst. 6 podléhá schválení příslušným obvodním báňským úřadem, který schvaluje též čerpání z těchto rezerv po dohodě s ministerstvem životního prostředí České republiky. Tyto finanční prostředky se ukládají na zvláštní vázaný účet v bance ^{20a)} a nesmějí být předmětem ručení ani zahrnuty do majetkové podstaty podle zvláštního právního předpisu ^{20b)}, ani nemohou být předmětem nařízení a provedení výkonu rozhodnutí. Obvodní báňský úřad si před vydáním rozhodnutí o čerpání z těchto rezerv vyžádá vyjádření dotčené obce. V případě organizací s majetkovou účastí státu rozhoduje obvodní báňský úřad v dohodě s ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky.

(3) Žádost organizace o čerpání z rezervy podle odstavce 1 musí být doložena výčtem důlních škod, odhadem nákladů na jejich odstranění a časovým průběhem vynakládání prostředků na odstranění důlních škod. Náklady na nezbytné znalecké posudky nese organizace.

(4) Organizace musí uložit peněžní prostředky ve výši vytvořené rezervy na zvláštní vázaný účet za dané účetní období nejpozději do 30. června kalendářního roku následujícího po skončení příslušného účetního období. Neučiní-li tak organizace ani v přiměřené náhradní lhůtě stanovené obvodním báňským úřadem, může obvodní báňský úřad rozhodnout o pozastavení platnosti povolení k dobývání.

(5) Peněžní prostředky rezerv, které jsou uloženy na zvláštním vázaném účtu v bance, mohou být

- a) dočasně umístěny do jiných aktiv při respektování pravidel stanovených prováděcím právním předpisem, který vydá Český báňský úřad se souhlasem Ministerstva průmyslu a obchodu a po projednání s Ministerstvem financí, nebo
- b) převedeny po souhlasu příslušného obvodního báňského úřadu na základě smlouvy mezi státem, jehož jménem jedná Ministerstvo financí, a osobou povinnou tvořit tyto finanční rezervy na účet správy prostředků rezerv, který spravuje Ministerstvo financí. Smlouva musí obsahovat garantovanou míru zhodnocení peněžních prostředků uložených na účtu správy prostředků rezerv a lhůty pro zpětné převedení z účtu správy prostředků rezerv na zvláštní vázaný účet vedený u organizace.

(6) Peněžní prostředky či jiná aktiva umístěná k tíži zvláštního vázaného účtu podle odstavce 5 nesmějí být předmětem zajištění, nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty a nepodléhají výkonu rozhodnutí ani exekuci.

Č Á S T D E S Á T Á

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 38

Bezpečnost provozu

Při hornické činnosti¹²⁾ jsou organizace a orgány povinny zajišťovat bezpečnost provozu včetně havarijní prevence a plnění úkolů báňské záchranné služby,

^{20a)} Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

^{20b)} Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolventní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

bezodkladně odstraňovat nebezpečné stavy ohrožující zákonem chráněný obecný zájem, zejména bezpečnost a ochranu zdraví při práci a učinit včas potřebná preventivní a zajišťovací opatření.¹⁵⁾

§ 39

Důlně měřická a geologická dokumentace

(1) Při hornické činnosti je organizace povinna vést, včas doplňovat a uchovávat důlně měřickou a geologickou dokumentaci.¹²⁾

(2) Organizace jsou oprávněny reprodukovat a rozmnožovat mapy, které potřebují k výkonu hornické činnosti.

(3) Podrobnosti o důlně měřické dokumentaci stanoví Český báňský úřad obecně závazným právním předpisem. Podrobnosti o geologické dokumentaci stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 40

Důlní vody

(1) Důlními vodami jsou všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem nebo gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékáním srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami.

(2) Organizace je při hornické činnosti¹⁾ oprávněna

- a) bezúplatně užívat důlní vody pro vlastní potřebu,
- b) bezúplatně užívat na základě povolení vodohospodářského orgánu důlní vodu jako náhradní zdroj pro potřebu těch, kteří byli poškozeni ztrátou vody vyvolanou činností organizace,
- c) vypouštět důlní vodu, kterou nepotřebuje pro vlastní činnost, do povrchových, popřípadě do podzemních vod a odvádět ji, pokud je to třeba, i přes cizí pozemky způsobem a za podmínek stanovených vodohospodářským orgánem a orgánem ochrany veřejného zdraví.

(3) Při použití důlních vod podle odstavce 2 písm. a) a b) je organizace povinna pečovat o důlní vody a hospodárně je využívat. Použití důlních vod k jiným účelům upravují zvláštní předpisy.²¹⁾

(4) K vypouštění jiných vod do důlních vod je třeba povolení vodohospodářského orgánu vydaného po dohodě s obvodním báňským úřadem.

§ 41

Vztah ke správnímu řádu

Obecné předpisy o správním řízení se nevztahují na řízení podle § 3 odst. 3, § 6, 13, 14, 14a, 14b, 14c, 32a a § 33 odst. 4.

²¹⁾ § 7 zákona č. 138/1973 Sb.

§ 41a

Působnost stanovená krajskému úřadu podle tohoto zákona je výkonem přenesené působnosti.

§ 42

(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje Ministerstvu životního prostředí pro účely výkonu působnosti podle tohoto zákona

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců.

(2) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) datum a místo úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- d) adresa místa pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) rodné číslo,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(4) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- d) druh a adresa místa pobytu,
- e) počátek pobytu, případně datum ukončení pobytu.

(5) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

Č Á S T J E D E N Á C T Á

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 43

Přechodná ustanovení

(1) Ložiska nevyhrazených nerostů, o nichž bylo rozhodnuto, že jsou vhodná k průmyslovému dobývání podle dosavadních předpisů, se považují ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona za ložiska nevyhrazených nerostů, o kterých se rozhodlo, že jsou vhodná pro potřeby a rozvoj národního hospodářství podle § 7.

(2) Státní organizace, které provádějí vyhledávání a průzkum výhradních ložisek, jakož i státní organizace, kterým byl stanoven dobývací prostor, jsou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona správci těchto výhradních ložisek podle § 9. V ostatních případech stanoví správce výhradního ložiska příslušný ústřední orgán, a to nejpozději do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Chráněná území stanovená k zabezpečení ochrany výhradních ložisek a zvláštních zásahů do zemské kůry podle dosavadních předpisů jsou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona chráněnými ložiskovými územími podle § 16, popřípadě chráněnými územími podle § 34.

(4) Dobývací prostory stanovené podle dosavadních předpisů se posuzují jako dobývací prostory podle tohoto zákona a jako podklad územně plánovací dokumentace. V případech, kdy nebylo stanoveno chráněné území, se dobývací prostor stanovený podle dosavadních předpisů považuje též za chráněné ložiskové území podle tohoto zákona. Pokud rozsah dosavadního chráněného území nebo dosavadního dobývacího prostoru nezajišťuje dostatečnou ochranu ložiska, je správce, popřípadě trvalý uživatel výhradního ložiska, povinen do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona navrhnout chráněné ložiskové území.

(5) Zajišťování nebo likvidaci starých důlních děl započaté před nabytím účinnosti tohoto zákona dokončí organizace, která tyto práce započala, pokud ústřední orgán příslušný podle § 35 nerozhodne jinak.

§ 43a

(1) Ložiska nevyhrazených nerostů, o nichž bylo rozhodnuto příslušnými orgány státní správy, že jsou vhodná pro potřeby a rozvoj národního hospodářství podle dosavadních předpisů, se považují nadále za výhradní ložiska podle tohoto zákona.*)

(2) Rozhodnutí příslušných ústředních orgánů státní správy o stanovení dobývacího prostoru, vydaná podle dosavadních předpisů, se považují za rozhodnutí vydaná podle tohoto zákona.*) Lhůta podle § 24 odst. 6 počíná plynout pro tyto dobývací prostory ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*)

*) Rozumí se tím zákona č. 541/1991 Sb.

(3) Výpočty zásob výhradního ložiska schválené podle dosavadních předpisů před účinností tohoto zákona ^{*)} se považují za výpočty zásob schválené podle tohoto zákona. ^{*)}

(4) Povinnost organizací k placení úhrady podle § 32a odst. 1 vzniká pro organizace, kterým byly stanoveny dobývací prostory před účinností tohoto zákona, ^{*)} rokem nabytí účinnosti tohoto zákona. ^{*)}

(5) Úhrada z vydobytých vyhrazených nerostů podle § 32a odst. 2 poprvé vzniká pro organizace za vyhrazené nerosty vydobyté v roce 1993.

(6) U dolů a lomů, které v době nabytí účinnosti tohoto zákona ^{*)} jsou v provozu, musí organizace vytvořit rezervu na plný objem zajišťující činnosti podle § 31 odst. 5 do konce životnosti provozu, nejpozději však do 10 let od nabytí účinnosti tohoto zákona. ^{*)}

(7) U dolů a lomů, jejichž jediným vlastníkem je stát a byly v rámci restrukturalizace uhelného, uranového a rudného průmyslu zařazeny vládou do koncepce útlumu uhelného, uranového a rudného hornictví a nebylo proto možné v těchto případech vytvořit rezervu na sanaci a rekultivaci a rezervu na zahlazování důlních škod, nebo nebylo možné tyto rezervy vytvořit v dostatečné výši, hradí tyto náklady v potřebné výši stát prostřednictvím rozpočtové kapitoly své příslušné organizační složky.

(8) Za sanaci se považuje odstranění škod na krajině komplexní úpravou důlní činností narušeného území a územních struktur.

§ 44

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. zákon č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horní zákon),
2. § 4 vládního nařízení č. 11/1958 Sb., o organizaci státní geologické služby, ve znění vládního nařízení č. 82/1967 Sb., kterým se Komise pro klasifikaci zásob ložisek nerostných surovin podřizuje vládě.

§ 45

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1988.

Zákon č. 541/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) nabyl účinnosti dnem vyhlášení (20. prosince 1991).

Zákon č. 10/1991 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, o změně a doplnění některých zákonů České národní rady a některých dalších předpisů nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1993.

Zákon č. 168/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona České národní rady č. 541/1991 Sb. a zákona České národní rady č. 10/1993 Sb., nabyl účinnosti dnem vyhlášení (22. června 1993); ustanovení § 32b pozbylo účinnosti dnem 1. ledna 1994.

Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2001.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2001, s výjimkou části šesté § 114 bodu 15, který nabyl účinnosti prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni vyhlášení, části první § 24 odst. 1 písm. h), která nabyla účinnosti dnem 1. července 2001, a části první § 29, která nabyla účinnosti dnem 1. července 2002.

Zákon č. 366/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu, ve znění zákona č. 543/1991 Sb., a zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti třicátým dnem ode dne vyhlášení (22. listopadu 2000), s výjimkou § 4b, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2001.

Zákon č. 315/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2002 s výjimkou ustanovení § 25 odst. 3, § 25 odst. 7 a 9, § 25 odst. 12 poslední věty, § 40 odst. 5 písm. c) a § 40 odst. 6 písm. d) zákona č. 61/1988 Sb., ve znění tohoto zákona, která nabývají účinností dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Zákon č. 61/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem vyhlášení (22. února 2002)

Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2003.

Zákon č. 150/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony nabyl účinnosti dnem vyhlášení (23. května 2003).

Zákon č. 3/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem vyhlášení (6. ledna 2005).

Zákon č. 386/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem 1.ledna 2006.

Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, který nabývá účinnosti 1.1.2007

Zákon č. 313/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem 22.června 2006.

Zákon č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolventní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím, nabyl účinnosti dnem 1.1.2008.

Zákon č. 157/2009 Sb. o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů nabyl účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, tj. 1.8.2009 (vyhlášen 4.6.2009)

Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech nabyl účinnosti dnem 1.7.2010.

Zákon č. 281/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu, nabyl účinnosti dnem 1.1.2011.

Přechodná ustanovení k úpravě účinné od 20. prosince 1992 (zákon č. 541/1991 Sb.)

(2) Ložiska nevyhrazených nerostů, o nichž bylo rozhodnuto příslušnými orgány státní správy, že jsou vhodná pro potřeby a rozvoj národního hospodářství podle dosavadních předpisů, se považují nadále za výhradní ložiska podle tohoto zákona.*)

(2) Rozhodnutí příslušných ústředních orgánů státní správy o stanovení dobývacího prostoru, vydaná podle dosavadních předpisů, se považují za rozhodnutí vydaná podle tohoto zákona.*) Lhůta podle § 24 odst. 6 počíná plynout pro tyto dobývací prostory ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*)

(3) Výpočty zásob výhradního ložiska schválené podle dosavadních předpisů před účinností tohoto zákona *) se považují za výpočty zásob schválené podle tohoto zákona.*)

(4) Povinnost organizací k placení úhrady podle § 32a odst. 1 vzniká pro organizace, kterým byly stanoveny dobývací prostory před účinností tohoto zákona,*) rokem nabytí účinnosti tohoto zákona.*)

(5) Úhrada z vydobytých vyhrazených nerostů podle § 32a odst. 2 poprvé vzniká pro organizace za vyhrazené nerosty vydobyté v roce 1993.

(6) U dolů a lomů, které v době nabytí účinnosti tohoto zákona *) jsou v provozu, musí organizace vytvořit rezervu na plný objem zajišťující činnosti podle § 31 odst. 5 do konce životnosti provozu, nejpozději však do 10 let od nabytí účinnosti tohoto zákona.*)

*) Rozumí se tím zákona č. 541/1991 Sb.

Zrušovací ustanovení k úpravě stanovené zákonem č. 541/1991 Sb.

1. Nařízení vlády ČSSR č. 80/1988 Sb., o stanovení kondic, klasifikaci zásob výhradních ložisek a o posuzování, schvalování a státní expertize jejich výpočtů.

2. Vyhláška Českého geologického úřadu č. 96/1988 Sb., o správě výhradních ložisek a o evidenci a odpisech jejich zásob.

3. § 15 a 16 vyhlášky Českého geologického úřadu č. 85/1988 Sb., o postupu při vyhledávání a průzkumu výhradního ložiska z hlediska ochrany a racionálního využití nerostného bohatství a o oznamování výskytu ložiska vyhrazených nerostů. V názvu vyhlášky se vypouštějí slova „jeho odměňování a o úhradě nákladů“.

Přechodná ustanovení k úpravě účinné od 22. června 1993 (zákon č. 168/1993 Sb.)

1. U dolů a lomů, které v době nabytí účinnosti tohoto zákona jsou v provozu, musí organizace vytvořit rezervu na plný objem zajišťující činnosti podle § 31 odst. 6 nejpozději do konce životnosti dolu, lomu nebo jejich části. Toto ustanovení se nevztahuje na organizace s vyhlášeným nebo schváleným programem útlumu.

2. Organizace, které mají hornickou činnost na rok 1993 již povolenou, jsou povinny předložit příslušnému obvodnímu báňskému úřadu doplňky k žádosti o povolení hornické činnosti s vyčíslením výše nákladů na důlní škody a nákladů na sanace pozemků do tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona, a to spolu s návrhem na vyšší potřebných finančních rezerv a časového průběhu jejich vytvoření.

Přechodná ustanovení k úpravě účinné od 1. ledna 2001 (zákon č. 132/2000 Sb.)

1. Správní řízení zahájená před účinností tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů

**Společná ustanovení k úpravě účinné od 1. ledna 2002
(zákon č. 315/2001 Sb.)**

1. Užívají-li právní předpisy v oblasti horního práva pojem pracovník, rozumí se tím zaměstnanec podle zvláštního zákona.1)

1) Zákoník práce

**Přechodná ustanovení k úpravě účinné od 23. května 2003
(zákon č. 150/2003 Sb.)**

Subjektu, kterému byl stanoven podle dosavadních právních předpisů dobývací prostor, který se nachází na pozemku ve vlastnictví státu, vzniká právo, aby s ním správní úřad, právnická osoba nebo její organizační složka, která s pozemkem hospodaří nebo jej má ve správě, uzavřela dohodu o pronájmu pozemku na dobu předpokládaného dobývání ložiska nebo kupní smlouvu o prodeji pozemku. Žádost obsahující specifikaci pozemku údaji podle katastru nemovitostí adresovaná správnímu úřadu, právnické osobě nebo její organizační složce, která s takovým pozemkem hospodaří nebo jej spravuje, a doložená potvrzením Českého báňského úřadu, že žadateli byl stanoven dobývací prostor, musí být podána nejpozději do 30. října 2003. Český báňský úřad potvrzení nevydává k pozemku v dobývacích prostorech, kde probíhá nebo má probíhat pouze hlubinná těžba, jestliže požadovaný pozemek již nemůže být hornickou činností ohrožen, nebo v těch případech, kdy na požadovaném pozemku byla těžba již ukončena. Ustanovení § 20 odst. 3 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona č. 541/1991 Sb. a ve znění čl. III tohoto zákona, platí obdobně.

**Přechodná ustanovení k úpravě účinné od 6. ledna 2005
(zákon č. 3/2005 Sb.)**

Pokud nebylo řízení o žádosti o udělení předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru, která se týká ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu, pravomocně ukončeno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle dosavadních právních předpisů.

